

A valóság és annak képe

[A] *Fotográfiát nézve soha nem tagadhatom le, hogy a dolog ott volt. Benne a valóság és a múlt együtt van jelen.*

Roland Barthes: Világoskamra

Urbán Ádám képei a dokumentarista igény és a megtervezett, rendezői látásmód határvidékén helyezkednek el. Dokumentaristák, hiszen egy létező – és felfedezésre váró – helyszín vagy embercsoport a témájuk, de megformáltságukban, komponáltságukban már nem csak a valóság egyszerű lenyomataként viselkednek, jóval túlmutatnak azon. Urbán képei témáját is úgy választja ki, hogy ez a kettősség még jobban érzékelhető legyen, a képek az ismert világunk határvidékein készülnek, ahol már nem vagyunk ismerősök, de még teljesen idegenek sem. A szemlélő így egyszerre ismer fel elemeket a mindennapi életből és merül el a részletekben mint látványban és struktúrában.

Talán legnaturalistább sorozata az *Aszódi javítóintézet*. A képek különösen intim hangulata az intézet mindennapi, zárt életét mutatja be, de még itt is megfigyelhető bizonyos formaszervező elemekre való törekvés: a padlót tisztító alakok ismételt ritmusa, a műhelybéli sorakozó vagy a tornatermi alakzat kötött elemei.

A skála másik végén, a művészi komponálás elsőbbségét mutatva készült az *Emlék a jövőnek, figyelmeztetés a jelennek* sorozat, ahol portrék helyett csendéletek és épületképek mutatnak be pálmaházakat és a bennük tárolt ritka vagy szinte utolsó példánynak tekinthető növényeket. A pára, a burjánzó fauna és a letakaríthatatlan üveg- és fémfelületek egy különös, zónaszerű hangulatot árasztanak. A *Népstadion* és a *Szellemváros* sorozatok az épített környezettel, az üres, ember nélküli betongeometriával érnek el hasonló hatást.

A legérdekesebb sorozatok azonban azok, ahol a kettős megközelítés egyben a kép struktúráját is visszatükrözi a téma-háttér szembeállításával, illetve a benne rejlő feszültség dialektikus kihasználásával. Ezek a különleges portrék alanyaikat, illetve lakó- és munkakörnyezetüket egészen különleges egységbe olvasztják. Az *A Vidámpark láthatatlan dolgozói* című sorozat a budapesti vidámpark munkatársait mutatja be munkahelyükön. A képek különös idegenségét a környezet adja, hiszen a képek nem nyitvatartási időben, nem a látogatóknak fenntartott helyeken készültek, ezért az egyes elemek szokatlanul üresek, sötétek és nem megszokott szögből láthatók. Hasonló hatással operál az *Idős artisták* című sorozat is. A portrék nyugdíjas cirkuszművészeket mutatnak be, fellépőruhájukban, de otthonukban. A mindennapiság és a cirkusz sajátos ünnepi hangulata közötti feszültség esztétizálja a látványt és felerősíti a képek ambivalens jellegét.

Urbán Ádám: Esély (sorozat)

40

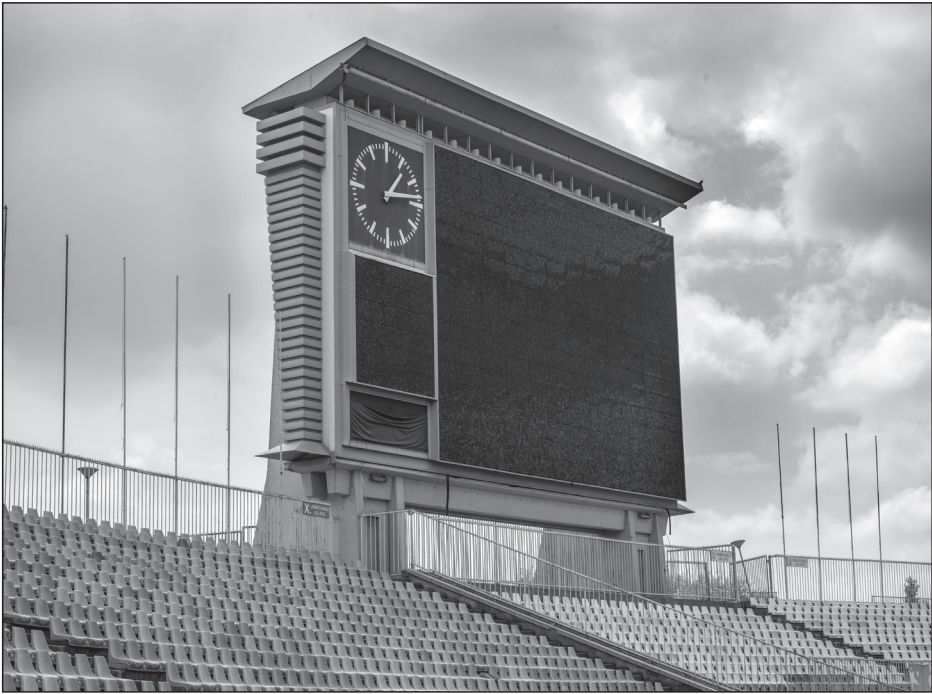
Urbán Ádám: Szellemváros (sorozat)

Urbán Ádám: Népstadion 2017 (sorozat)

Urbán Ádám: Népstadion (sorozat)

Urbán Ádám: Emlékezés a jövőnek, figyelmeztetés a jelennek (sorozat)

42

Urbán Ádám: Emlékezés a jövőnek, figyelmeztetés a jelennek (sorozat)

Urbán Ádám: A vidámpark láthatatlan dolgozói (sorozat)

Urbán Ádám: A vidámpark láthatatlan dolgozói (sorozat)

Urbán Ádám: Emlékezés a jövőnek, figyelmeztetés a jelennek (sorozat)